

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Duker Nachf.,
Nax. Augenthal & Emeric Le-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarife
și învală. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 284.

Brașov, Luni-Marti 23 Decembrie.

1903.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1904

se deschide nou abonament, la care invităm
pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

„Ajutorul“ ce ni-se pregătesce.

Ne vine a suride când ne adu-
cem aminte cu câtă căldură și în-
credere o foie românească de la
noi, care cu ori-ce preț ar vrea să
treacă de foie naționalistă și de or-
gan al partidului național, a fost
salutat acel pasagiu din programul
actualului ministru-președinte conte
Tisza, în care se vorbea de școlile
confesionale, de sprijinul material
pe care guvernul are de cuget a
li-l da, ca să-și poată împlini mai
ușor chemarea lor de a cultiva și
propaga în prima linie limba și cul-
tura maghiară.

Amintita foie a accentuat de
repetite-ori părerea sa cu totul gre-
șită, că noul șef al guvernului ar fi
gata a da „ajutor“ școlilor noastre,
vrând ast-fel „să respecte dreptu-
rile naționalităților“; de repetite-ori
a exclamat estasiată: „etă un pro-
gram cum trebuie să fie! și a dat

espresiune firmei sale speranțe, că
el se va realiza, căci cel care l'a
croit este un bărbat consecuent, un
om care și esecută ceea-ce și-a pro-
pus odată: *tenax propositi vir!*

Nu mult după acesta ministrul
de culte și instrucțiune publică al
cabinetului Tisza a tălmăcit înțele-
sul programului guvernului într'o
vorbire adresată alegătorilor săi din
suburbiul Iosefin al Budapestei. Al-
bert Berzeviczy e mâna dreaptă a
contelui Tisza. El e chemat a con-
duce politica culturală a ocăruierei,
prin urmare el era cel mai compe-
tent de a da lămuriri asupra natu-
rei și caracterului „ajutorului“, ce
voiesce contele Tisza a-l da în vii-
tor școlilor confesionale.

Cei ce n'au înțeles seu n'au fost
dispuși a înțelege întreg adevărul
din însăși espunerile programatice
ale ministrului-președinte, puteau a-
cum cel puțin să se desmetecască.
Dér au perseverat în „optimismul“
lor încă și după enunțările lui
Berzeviczy și numai după-ce opini-
nea publică română a început să-i ia
la ochi și după-ce au fost interpelați
și de organul nostru, au „binevoit“
a admite, că totuși programul lui
Tisza conține cu privire la școlile
năstrelor o pretențiune, ce nu se po-
te uni cu legile și postulatele științei
pedagogice, căci tinzând a încărea
școlile noastre tot mai mult cu stu-
diul limbei maghiare, face cu nepu-
tință cultivarea propriei limbi ma-
terne și amenință chiar rădăcinile
acesteia.

Cabinetul actual unguresc, cu
tota silința ce și-a dat-o până acuma,
n'a putut să ajungă la nici un re-
sultat în nisuița sa de a suprima
obstrucțiunea cu forța seu pe calea
iuvioalei. Cu Kossuth a reușit Tisza
ce e drept să încheie o împăciuire
pe pielea naționalităților, dér fără
de nici un folos. Obstrucțiunea s'a

continuta și se continuă încă de că-
tră o cetă mică de combatanți „făr'
de frișă“ pentru „limba de comandă
maghiară“.

Fiind ast-fel guvernul constrins,
ca și guvernele premergătoare, al lui
Khuen-Hedervary și al lui Szell, să
aștepte și să rabde, ministrul culte-
lor și al școlilor a avut răgaz de a
pregăti acel proiect de lege, care
va fi merit a realiza punctul din
programul lui Tisza relativ la șco-
lele confesionale nemaghiare. In
dîna de anul nou ministrul Berze-
viczy primind felicitările cetățenilor
din cercul seu electoral, a întrebui-
țat ocaziunea de a le vorbi de acest
proiect de lege ce-l are *in petto*.

Ministrul instrucțiunii publice,
— decât varământ, firese, ministru
pân' atunci și nu-l vor duce și pe
el cu cabinet cu tot valorile furioase
ale orgoliului național nesăturat al
șovinistilor — vrea să facă lucruri
mari, ca să s'arate demn urmaș al
predecesorului seu la culte Wlassics,
cu care, dice, a armoniat pe deplin
Vrea să strângă șurubul maghiarisă-
tor cât se poate de tare față cu șco-
lele populare nemaghiare și cu in-
stituțiile de pedagogie. Să se asigure
învățarea limbei maghiare în mē-
sură deplină și pentru scopul acesta
să nu cruțe statul nici cheltueli, ci
să dea subvențiuni școlilor nema-
ghiare, ca să potă pretinde a se
amesteca în conducerea lor.

Pentru acest amestec a și aflat
formula: „să se pună stavilă unel-
tirilor, ce se fac prin școlile con-
fesionale în contra statului și a „na-
țiunii“.

Cine nu scie ce va să dică a-
cesta? A stării și a lupta pentru
garantarea dreptului seu propriu de
limbă și a dezvoltării culturai tale
proprie naționale, însemneză în jar-
gonul exclusiviștilor dela putere a

unelti în contra statului și a na-
țiunii maghiare.

Berzeviczy, care însuși recu-
nósce, că trăiesce în aceeași rēta-
cure ca premergătorii săi la culte,
crede că a aflat cheia maghiarisării
și n'are decât să-o aplice. Decă pân'
atunci nu-l va răpi cu sine vultorea
omoritoare de cabinete, să poftescă
să-o facă.

I-o spunem însă deja de pe
acuma, că munca li va fi zadarnică
chiar și atunci, când ar avé de a
face tot numai cu oportuniști de fe-
liul celor ce au privit programul lui
Tisza prin prisma trandafirie a unor
buni cunoscuți dela un prând vlă-
dicesc.

Dieta ungară ține ađi, Luni, șe-
dintă. La ordinea zilei desbaterea pe pa-
ragrafi a proiectului de lege despre con-
tingentul de recruți.

Opoziția obstrucționistă a ținut alal-
tă-erî o conferență și a decis să conti-
nue lupta contra proiectului și la desba-
tarea pe paragrafi.

Presedintele camerei Perczel a decla-
rat, că nu se poate lua cuvântul decât la
paragrafi proiectului din desbatere și că
ori-ce abatere de la obiect are s'o îm-
pedece.

Un consiliu militar s'a ținut Săm-
bătă în Viena. Consiliul a fost presidiat
de Maj. Sa monarchul.

Conflictul ruso-japones. Scirile
telegrafice din urmă vorbesc éráși despre
agravarea situațiunii în Extremul-Orient.
In cercurile diplomatice, cari până acum
sperau, că o rezolvire a conflictului cu
arma va puté să se evite, e generală pă-
rerea, că un război între Rusia și Japonia
este iminent. Se afirmă, că una din pu-
terî ar fi propus Rusiei și Japoniei să se
împace pe următoarea basă: Japonia să ce-
deze Rusiei Mandciuria, în schimb Rusia
să nu ridice excepții contra infeodării

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cea mai durerosă și a anului.

De Carmen Sylva.

II.

Când mă întorsei aici, trei ani după
aceea, furăm invitați la serbarea de Cră-
ciun a altora, căci în vremea absenței mele,
o femeie tânără sosise la palat, doi copii
se născuseră. Și când vădui capetele lor
blonde sub pom, mă rugai în gând:
„Dumnezeule bun, nu mă părăsi! Nu pot,
nu, nu pot! E mai presus de puterile
mele!“

Dér Dumnezeu nu ne părăsesce, și
el ne învață să zîmbim pentru acei, pe
cari îi iubim, când inima grăesce cu pu-
tere și când buzele se înfióră, pentru-că
vrem să alungăm lacrimile.

Intercarea a trecut acum și sunt gata
să reapar, peste două-spre-șapte zile, în
mijlocul scumpilor copilași, ca o adevărată
bunică desmierdătoare, înaintea căreia se
reped cu brațele deschise, pentru-că aduce
tot-déuna cu dēnsa ceva bun, vre-un dar

drăguț. Dér înțeleg ei ore, drăgălași copii,
ce semn de maternitate îngrijată și stăpă-
nită este în fie-care desmierdare ce li-o
dau, în fie-care privire și în fie-care să-
rutare?...

De curēnd legānam la pieptul meu,
în ospiciul damelor englese, o copilă gă-
sită; un sērman martir, mereu bolnav, și
care îndurase crude suferințe; dēnsa voia
cu ori-ce preț să mă vadă, pentru-că sim-
țise mare consolare, cetind scrierea mea
Vieta fratelui meu și mi-a adus ca dar
cea mai prețioasă bogăție a ei: o iconă a
sfintei Elisabete. Căpșorul ei, cu ochi fru-
moși și întunecoși, în mijlocul obrazului
palid ca cēra, și — l'a rēzimat pe pieptul
meu. Și acesta mi-a plăcut și mie ca și
ei. „Ce păcat, dicea dēnsa, puțin după
aceea, că regina nu e muma mea! Dēnsa
ar fi fost bună pentru mine!“

I-am trimis un pom de Crăciun cu
tot felul de daruri și am rugat să mi-se
repete tot ce va dice la primire.

Cu multe altele, cari au suferit ca
mine, am încercat să odorm și să farmec
durerile mele, descriindu-le; masa mea de
scris a fost unul din cele mai sigure re-
fugii ale mele.

Acum toate acestea sunt înapoi și
s'au afundat într'un trecut depărtat. Voiți
atinge în curēnd șese-deci de ani. De când
eram de două-deci de ani, tot-déuna mi-s'a
părut că odată ce voiți ajunge la această
vērștă, patimile se vor astēmpēra pentru
a lăsa să mi-se cobóre în inimă o seninā-
tate mare. Și trebuie să fie adevērat; sciu
că trebuie să fie la această oră o liniște
mare și solemnă, succedānd agitațiunilor
și durerilor, mai ales decât scim să facem
abstracție de noi însine, pentru a-ne con-
sacra altora în tot timpul ce ne mai ră-
māne de trăit.

Din acest punct de vedere al abne-
gațiunii, ar fi multe de învățat de la
Rege, care nu s'a gândit nici-odată la el
însuși, și care, prin acesta chiar, e încă
mai mare erou, decât l'a făcut isbānda de
la Plevna.

Pentru soția sa și pentru cei dimpre-
jur, e un erou prin abnegația-i absolută și
prin impersonalitate. Dēnsul nu cunósce ura,
pentru-că nu atribuie nimic persoanei sale.

Decă se scrie în contra lui, el dice
liniștit: „Acesta provine din situațiunea
mea. Decă aș fi un simplu particular,
n'ar găsi de nevoie, ca să fiu calmniat

astfel“. Într'un timp, când nu i-se respecta
nici măcar un fir de păr, veni la mine
într'o zi și-mi dișe rīdēnd:

— Trebuie să fi făcut vre-o greșală,
nu sciu însă care, dér sunt sigur c'am fă-
cut una, deore-ce, cutare diar m'a lăudat.

Dér trebuie să fie cine-va tot atât de
înțelept și esperimentat ca Regele, pentru
a pricepe până la ce punct lauda e cel mai
rēu lucru.

O! frumoșii, frumoșii șese-deci de
ani, cari se aproprie.

Îngrijați sunt ómenii, pe cari bētrā-
nețea nu-i bucură. Acum, e adevērat, că
te înalți în acest calm al sfērșitului, după
ce ai fost aprópe sdrobotă de viēță; nu
te simți, la dreptul vorbind, printre cei în
viēță, mai degrabă plutesci de-asupra lor
ca un spirit mântuit, care observă fără a
lua parte.

Adevēratul meu Crăciun e acum cel
care mi-se pregătesce dincolo de stele.

Îl aștept cu bucurie și cu încredere,
în așteptarea acesta sunt ca un copil în
întunec și pragul unei uși închise, dér
care se va deschide încurēnd, lăsāndu-l să
între în lumina cea frumoasă. Crăciunul
meu va fi de sigur mai frumos, decât

Coreei în sfera de interese japoneze. Japonia n'a răspuns încă la propunerea acésta, diplomații ruși au declarat însă, că nu pot să primescă o ast-fel de împărțelă, de vreme ce Rușii vrău cu ori-ce preț să dobândescă nu numai Mandciuria, ci și Coreea. Rusia vră și ea să se amâne rezolvirea conflictului, acésta însă n'o vră Japonia, care e convinsă, că decă nu profită de momentul actual spre a-și asigura interesele politice în continentul asiatic, mai târziu cu atât mai puțin va pute face acésta.

Ediția parisiiană a ziarului „Newyork-Herald“ publică un interview c'un general rus, care a ăis, că războiul cu Japonia nu pôte fi evitat. Isbucnirea războiului e numai cestiune de timp.

Ungaria la sfârșitul anului 1903.

În ultimul număr al ziarului „N. Fr. Pr.“ din Viena cunoscutul scriitor Dr. Max Nordau din Paris publică un articol, în care sub titlul „Anul 1903 în istoria universală“ face o revistă politică generală. În cadrul acestui articol, Nordau se ocupă și de politica Ungurilor. Publicăm mai jos aprecierile lui Max Nordau, care, după cum se știe, este Evreu și încă Evreu născut în Budapesta, prin urmare decă i-s-ar pute reproșa preocupare, acésta numai favorabilă ar pute fi pentru Unguri. Etă un estras din acea revistă:

Din timpul, când Austria era încă un stat unitar absolutistic, cu administrație nemțescă, astăzi n'a rămas decât o singură instituție care dăinuiesce, și în era constituțională dualistă: armata comună, cu limbă unitară, corp ofițeresc unitar și un suprem beliduce, care are armata la dispoziția sa nemijlocită. Jumătatea ungară a imperiului a luat asupra-și să trimită și acest ultim martor al trecutului pe urma unde s'a dus Austria istorică. Ea se sfoțeză a pface armata împăratului și regelui, după modelul englezesc și francez într'o armată parlamentară și a o naționalisa pe ungarie. Ungurii au o înaltă și trufașă concepție despre suveranitatea poporului, și nu se vor odihni, până ce nu vor subordona fără rezervă dispoziției parlamentului și acest rest de putere a statului, care până acuma îi era sustrasă. Cum-că acésta este o evoluție modernă a libertății, nimeni nu va pute trage la îndoială, decă judecă lucrurile nepreocupat. Naționalizarea armatei însă este identică cu diferențierea ei în contingente naționale, ceea-ce este echivalent cu disolvarea ei.

Ungurii sunt un popor de domni (Herrenvolk). Ca politicianii ai faptei nu-și

au păreche. Între împrejurări atât de grele, cum abia mai există în vre-o țară civilizată a Europei, ei s'au conservat și dezvoltat și după secole de întuneric au ajuns la o nouă epocă de înflorire. Ei au spart capacul sicriului pe care se afla inscripția: *Vilagos*, s'au sculat mai tineri și mai voinici din mormânt, au biruit absolutismul, au eluptat drepturile unei națiuni independente și au acaparat puterea într'un stat, în care după propria lor statistică oficială, cu totă maghiarizarea locuitorilor nemaghiari urmărită de decenii cu extremă energie, la ultimul recensământ din 1900 nu formau decât 45.4%, adică 8,743,301 din 19,254,559. Acestea sunt mari rezultate, cari însă nu satisfac încă ambiția Ungurilor. Și pe ei i-am pute întreba, ca și pe conducătorii naționalităților din Austria, decă știu ei unde merge trenul, pe care călătoresc cu forța cea mai mare posibilă a vaporului? Politica se face cu caracterul, nu cu logica, cu voință firmă, nu cu sofistării subtile, acestea sunt lucruri recunoscute. Politicianii unguri însă cu inima în dinți și cari nu-și prea bat capul cu cumpeneli teoretice, totuși nu și-ar pierde timpul, decă ar da puțină atențiune binevoitoare, cătorva întrebări, cum sunt de pildă:

Ôre principiul suveranității poporului, pe care Ungurii o susțin cu atâtă vitejie față cu corôna, pôte să permită ridicarea unei minorități la rangul de națiune legală, pôte permite ôre desconsiderarea drepturilor populare originale a 54.6% din populațiunea țării? Nu există ôre între politica constituțională și politica de naționalități a Ungurilor o contradicție, care într'o ăi va trebui necesarmente să iasă în relief, afară numai decă să admite inverosimilitatea, că maghiarizarea naționalităților nemaghiare va reuși, înainte de a fi ajuns acestea la maturitatea și forța, de a reclama în favorul lor suveranitatea poporală? Său este pôte contra asigurarea, ce o posed pentru poziția lor politică în existența unei mari puteri europene, în care ei jôcă primul rol, un avantaj atât de disprețuit, încât ei ar pute să-l neglijeze, și sunt ei de părere, că Austro-Ungaria va rămâne încă o mare putere europeană, decă legătura între cele două jumătăți se va relaxa până la punctul unei uniuni personale, ale cărei urmări nimeni nu le pôte prevedea? Și care ar fi ôre sôrtea Ungurilor într'un stat independent al corônei lui Stefan, din care număröse și importante părți constitutive ar fi supuse unei atracțiuni puternice din afară?

Am vrut numai să dau câteva indicii. Spre a le desvolta, — nu mă simt chemat.

Din discursurile de anul nou.

Estragem ađi pasagele mai însemnate din discursurile, ce s'au ținut cu ocaziunea felicitărilor de anul nou.

În discursul ce l'a rostit ministrul președinte contele Stefan Tisza, ca răspuns la urările ce i-s'au adus, a accentuat între altele, că parlamentarismul maghiar trebuie salvat de pericolul în care l'a adus obstrucția. O mână de ômenî însă nu pot să împiedece valorarea voinței „națiunii“. — „Dăr să nu-i împiedecăm noi pe domni aceștia, ci să căutăm a culege fructele când s'au copt, să le culegem așa, ca în munca acésta toți politicianii serioși să-și ia partea lor de colaborare, spre consolidarea parlamentarismului. Decă vom fi ajuns acésta, atunci putem să ne jertfim forțele spre apărarea politice de la 67, spre susținerea și valorarea ei, căci la baza acésta politică noi ținem cu fidelitate...“

Tisza vră deci să pună parlamentul maghiarî éráși pe baze sănătoșe pentru a-se pute apăra conținutul pactului de la 67.

Francisc Kossuth a ăis în discursul său: „Eluptarea independenței patriei noastre este o problemă, pe care o vom pute împlini numai atunci, decă vom edifica necontent și nu vom dărma, decă nu vom risipi forțele naționale ađi pentru lucruri imposibile. Căci decă am dus însufleșirea națională la gradul cel mai înalt și totuși n'am dobândit vr'un rezultat, și decă nu putem trage consecuența de a aplica forța contra forței — la ceea ce ar fi o crimă să ne gândim, fiind-că țera n'are nici voință, nici dorința de a-se gândi la revoluție — atunci lucrăm întocmai ca omul risipitor...“

Asta a spus-o presidentul partidului, ce ăice că luptă pentru deplina independență a Ungariei. O critică cât se pôte mai aspră asupra tendențelor acestui partid, ér de altă parte o mărturisire categorică despre neputința și slăbiciunea lui. Cu drept cuvânt întrebă unul diarele maghiare pe Kossuth, „că decă nu e permis a așita însufleșirea în popor, fiind-că ea duce la revoluție, atunci cum gândesce Kossuth să desfășure o voință națională puternică, capabilă a respinge atacul puterii militare“, despre care Kossuth a ăis, că e invincibil, și „cum crede el, că va elupta independența economică, fără de independența politică?“

Conducătorul partidului poporal n'a atins în discursul său situațiunea politică, ci a lansat chestiuni, cari nu sunt actuale, adică chestiuni politice bisericesci.

Contele Apponyi, șeful disidenților, a ăis: „Ne-am înscris pe steag valorarea pe întreaga linie a gândirii naționale maghiare. Într'asta constă momentul caracteristic al nisuițelor noastre politice, în cuvintele „pe întreaga linie“, înăuntru ca și în afară, necunoscând teritoriu oprit, cum cunôșce politica oficială.“

A mai ăis Apponyi, că nu-i mulțumit nici cu programul militar, nici cu promisiunile militare ce le-a făcut Tisza, nici o garanție nu află în ele, nu va aproba modificarea regulamentului camerei și nu se va împăca nici odată cu restabilirea vechiului sistem tiszait.

Discursul contelui Apponyi este interpretat de opoziție, ca o declarare de război contra guvernului Tisza și ca o înregimentare a celor 20 deputați apponyiști în cadrele opoziției.

SCRILE ȚILEI.

— 22 Decembrie v.

Fostului fișpan al Brașovului d-lui conte Stefan Lazar, care mâne plécă de aici spre a-și ocupa noul post de fișpan în Tergu-Mureșului, i-s'a făcut la inițiativa și cu aranjamentul cercurilor oficiale ale comitatului Sâmbăta în 2 Ian. st. n. o întâmpinare solemnă de adio. Diferite deputațiuni și-au luat rămas bun dela el înainte de amări. Deputații bisericei rom. cat., a bisericei ev. ref. ung., a tribunalului sub

conducerea președintelui său, a congregației comitatului sub conducerea vice-șpanului, a primăriei sub conducerea primarului, a reuniunii crucei roșii, a funcționarilor de stat, a casinei maghiare, a comitetului maghiar, a camerei comerciale, a comunelor ciangăesci, a karpategyletului ardelenesc și a asociației de credit ung. Săra s'a dat în onôrea d-lui Lazar un banchet mare în reduta orășănescă.

Alegerea de învățător din Șomcuta, aprobată. Aflăm cu bucurie, că consistorul din Gherla a aprobat alegerea de învățător făcută în Șomcuta mare în ziua de 15 Noemvrie. Acésta hotărâre a fost primită cu mulțumire de popor chiar și din aceia, cari mai înainte erau contra. În numărul de Crăciun vom publica o corespondență referitoare la treburile din Șomcuta, cari au început să între éráși într'o alvie paclnică, ér cei retăciți au început să se întorcă la calea cea adevărată.

Nouă bancă românească. Sub firma „Comuna“, institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Căvâran, s'a înființat o nouă bancă românească cu capital social de cor. 12.000, împărțit în 60 de acțiuni à cor. 200. Direcțiunea este compusă din domni: Eftimie Lăpăduș, Vicentie Țeran, George Franțescu și Nicolae Țeran.

Wien — nu Beciu. Fôia oficială ungară publică hotărârea delegațiunilor asupra budgetului comun provisoric. Este remarcabil, că pentru prima ôra se scrie numele capitalei austriace în textul maghiar cu numele nemțesc „Wien“ și nu Bees, cum se scriea până acuma. Schimbarea acésta, care de sigur este un răspuns la maghiarizarea numelor de localități nu le prea convine Maghiarilor și profesorul Simonyi Zsigmond publică într'o fôie din Budapesta un articol în care vră să arate imposibilitatea acestei schimbări.

Corpurile legiuitoare române au luat vacanță până la 11 Ianuarie inclusiv.

Ofițeri și subofițeri austro-ungari pentru gendarmeria turcescă. „Oest. Ztg.“ din Viena scrie din isvor „bine informat“, că din partea ministerului de război s'a lansat o circulară comandanților de corp relativ la angajarea de ofițeri în serviciul gendarmeriei turcesce. Aceștia ar obține pe trei ani concediu fără salariu, rezervându-li-se pe acest timp drepturile de avansare în armata comună.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat dela d-l protopresbiter gr. or. rom. din Orăștie Vasilie Domșa 4 cor., ér de la dômna v.đ. Eugenia Paraschiv născ. Mihályi din Sas-sebeș 10 cor. întru amintirea iubitorilor ei repositați: Ioan (soț) Gregoriu (fiu) și Ana (fiecă).

Mulțumind generoșilor donatori pentru binevoitorul lor sprijin, apelăm la onoratul public român, ca după usul introdus de cațiva ani, lăsându-se de obiceiul formalităților de felicitări la anul nou, să contribuie cu sume cât de modeste pentru umanitara și românească noastră instituțiune de binefacere: masa studenților români din Brașov! — Direcț. școlilor medii gr. or. române!

La nunciatura papală din Viena. A fost numit prințul Genaro. Granito Pignatelli, di Belmonte, care până acuma fusese nunciu în „Bruxella. Nunciul este în etate de 52 ani, este arhiepiscop titular de Edessa și este văr cu Rampolla. Manierele lui alese tradéză pe descendentul familiei princiare. El este originar din Neapole și a fost în serviciu diplomatic în Paris și Bruxella.

Noul tarif vamal al României. D-l Costinescu, ministru de finanțe al României, a stabilit noul tarif vamal al României. Din 800 articole ce cuprinde acel tarif, partea tipărită în 3 volume ne dă 433 articole. Cele mai multe taxe sunt superioare celor actuale; se pun taxe protecționiste și pe semifabricate, pentru-ca să se pôtă înființa în țară filaturii.

pôte să fie ori-ce Crăciun pământesc. Slavă Domnului, credința mea n'a cunoscut nici o urmă de îndoială, ea a fost în adevăr tare ca stânca. Adesea am ăis: „Singura ființă, de care nu mă tem nici odată, e bunul Dumnezeu; căci el mă înțelege, el care m'a făcut așa cum sunt și care a decretat, ca sôrtea mea să fie așa cum a fost.“

Ași fi voit, cu tôte acestea, înainte de plecare, să descriu odată o existență adevărată cu sinceritatea cea mai grozavă. S'a scris așa de mult despre viața mea esteriôră și se cunôșce așa de puțin viața mea intimă! Dăr cine ar pute să-și povestescă viața într'un chip, care să pară tuturor exact? Nu aparî aceeași ori-cărui om și vecinului său. Sunt alta pentru ochii cameristei mele, decât în ochii unei prietene; alta în ochii pisicilor mele, decât pentru acei cari mă citesc; alta pentru Români, decât pentru Americani. Decă așa fi avut timp să scriu acésta biografie, așa fi vorbit mai ales de copilăria mea, căci apucăturile de la începutul vieții noastre pe acest pământ esplică tot-déuna tôte viața noastră ulterioară, și cred că omul nu se schimbă nici-odată. În tot ca-

sul îmi inchipuî, că sunt tot aceea ca pe vremea când eram de trei ani. Mi-se pare că simt încă tot, cuget întocmai ca în copilăria cea mai fragedă și că firea intimă nu mi-s'a schimbat întru nimic prin experiența vieții. Esperiența acésta nu are decât forțe puțină influință asupra unui suflet adênc. Sunt, în fundul cel mai intim al firei mele, tot fetița mistică, care, când era de vre-o șese ani, se sculă într'o nôpte în lăgân și deșteptă tôte casa, pronunțând cu glas tare rugăciunea: „Cum să Te primesc, cum să Te întempin?“ Sunt încă tot așa de piôsă, de pătunsă de tēma Domnului și luminată de dulci speranțe eterne, ca și în primii ani ai copilăriei mele, atunci când mama îmi spunea, că cea mai frumôsă nôpte de Crăciun e nôptea morții și că môrtea e răsplată noastră cea mai măreță!

Aspir acum la acea singură și adevărată séră de Crăciun, pe care n'are s'o mai turbure nimic; cătră acea séră măreță îmi concentrez tôte nădejdea, și mă bucur melancolic de acésta așteptare cu un farmec nespun. („V. N.“)

„Făclia de Paști“ a lui Caragiale în unghreșce. Diarul „Egyenlőség“ redactat de Szabolcsi Miksa în Budapesta și care se numește pe sine „diar confesional jidovesc cu caracter politic“ în numărul său de la 27 Decembrie sub titlul „Husvét éjszakáján“ începe traducerea „Făcliei de Paști“ a lui Caragiale, prin care traducătorul vră să dovedească pretenția persecuției înereptată contra Evreilor din Moldova, și în același timp să aplice o lovitură și administrației românești. Traducerea e făcută de un anumit *Sebestyén Ede*, care face următoarea notă:

„Publicul maghiar va găsi de sigur străin subiectul acestei povestiri, însă particularitatea-i aparentă se explică din mediul, în care se petrece acțiunea. Este un capitol acesta din viața jidovilor din Moldova părăsiți de totă lumea și persecutați (!), o întemplieră tristă de pe pământul, unde jidovilor nu numai pâinea, dăr nici viața nu le este asigurată (!) Grijă și frica necentenită este aceea, care determină psihicul figurei principale din povestire și numai starea acesta bolnăvicioasă este, care îndemnă pe Evreu la răsunare. Caragiale, autorul povestirii este figura cea mai distinsă a literaturii române, ér inima lui bate nu numai pentru neamul său, ci pentru toți cei ce sufer. Póte nu e de prisos a releva, că între străbunii lui nu este nici un jidov.“

Este un neadevăr sfruntat, ceea-ce susține traducătorul, că în Moldova nu le este asigurată jidovilor pâinea și nici chiar viața, când știut este, că Românul acolo mănâncă mămaligă mucegăită și Evreul pâine albă, ér funcționarul său ofițerul nici nu îndrăsnesc a se manifesta ca naționalist de frica să nu fie permutat său dat afară din slujbă prin intervenția Evreilor.

Doctoratul în drept la universitățile române. În budgetul ministeriului instrucțiunii publice s'a prevădut sumele necesare pentru înființarea doctoratului în drept. Este probabil, că cu începere de la 1 Aprilie această organizare se fie complet terminată și aplicată.

Esposiția de pictură și sculptură. Vineri s'a deschis în salonul diarului „Vremea“ esposiția de pictură și sculptură a societății „Tinerimea artistică“, patronată de A. S. R. principesa Maria.

Mórtea principesei Matilda Bonaparte. În ziua de 2 Ianuarie la órele 7 séra a murit în Paris princesa Matilda Bonaparte în etate de 83 de ani. Ea era fiica regelui isgonit de pe tron Jérôme de Westfalia și s'a născut la 27 Maiu 1820 în Triest, unde părinții ei se aflau în exil. Princesa a fost căsătorită cu contele Anatole Demidow, care întemeiasse prima fabrică de puscă în Rusia și câștigând milioane, fú ridicat la rangul de conte. Demidow însă era om brutal și o maltrata, din care cauză, la intervenția Țarului, ea a divorțat.

Societatea „Obolul“ din Bucuresci va distribui în sala curții de compturi, haine la 700 copii séraci. Va asista și A. S. R. principesa Maria.

Catastrofa din Chicago.

(Amănunte).

Diarele din Paris sunt pline de amănunte relative la incendiul teatrului din Chicago. Diarul „Matin“ díce, că au perit 700 de persoane, aproape tóte făcând parte din cele mai bogate familii din Chicago. Cel mai mare număr de victime au murit nu de foc, ci stfleindu-se unele pe altele, pe când voiau să fugă.

„Petit Parisien“ este informat, că morții sunt în număr de 690, ér dispăruții de 300.

Episcopul catolic Mouldon a dat dovadă de curagiú estra-ordinar. Densul a îndemnat lumea la liniște și a bine-cuvântat pe cei cari muriau.

S'a constatat, că incendiul a fost aprins de scântea electrică.

După scirile sosite la Paris, suveranii Angliei, Germaniei și Italiei au telegrafat condolențe lui Roosevelt, președintele Statelor-Unite.

Se mai telegrafază din Chicago următoarele amănunte:

S'a găsit în interiorul teatrului,—când pompierii au intrat acolo cu 200 de felinare — membre arse și răspândite în tóte părțile.

Prima anchetă a constatat, că ar fi fost cu puțință să se evită catastrofa, dacă pompierii de pe scenă, în loc să fugă, ar fi avut prezența de spirit să smulgă și să scóta afară culisa aprinsă.

Vineri nóptea au fost arestați regisorul teatrului și șése lucrătorii scenei. Au fost arestați apoi, Sâmbătă diminețá, vice-directorul scenei, 4 coriști și 20 de dântuitori și coriști, acușati că în loc să smulgă imediat tavanul scenic și culisa, incendiate, au cauzat marea catastrofă prin neglijența lor și prin faptul, că au inspirat frică spectatorilor.

S'au suspendat, în Chicago, tóte serbările de anul nou.

Prăvăliile sunt închise. Se expun stéguri de doliu.

Diarele publică articole fórte violente, cerénd ca toți cei vinovați de catastrofa să fie pedepsiți cu asprime.

Cadavrele cari se află la spitale, sunt în număr de 690. Înșé lipsesc 300 de persoane, despre cari e temere, că au murit, de óre-ce nu s'au scos afară din teatru tóte cadavrele.

Familii întregi au fost distruse.

Ancheta a constatat, că mai multe eșiri erau închise cu uși de fer, pe cari nimeni nu s'a gândit să le deschidă.

S'a constatat de asemenea, că se aflau în teatru două mii de persoane.

O sută de medici și 150 de infirmieri au luat parte la lucrările de scăpare.

În timpul acestor lucrări a fost arestat și un negru, care smulgea bijuteriile victimelor.

*

După ultimele sciri din Chicago numărul victimelor întrece cu mult cifrele publicate până acum. În adevăr, cadavrele expuse sunt deja în număr mai mare de 700.

Sâmbătă diminețá au murit alți 30 de răniți, în chinuri oribile.

Ultimele cadavre de copii scóse din teatru, nu aveau capete; altele erau niscó bolovani de carne și sânge încheșate, de mult ce fuseseră stfleite cu piclórele.

Cadavrele, cari nu se pot recunósce, vor fi înmorméntate pe contul primăriei într'un mare și comun mormént.

Până și în colțurile cele mai ascunse ale teatrului s'au găsit cadavre cu pumnii strânși și cu fețele exprimând gróză și disperare.

Din tóte părțile lumii sosesc la Chicago sute de telegrame de condolență.

În Chicago, New-York, Washington și în tóte orașele mari ale Statelor-Unite s'au deschis subscripții pentru cei rămași în miserie pe urma acestei catastrofe.

Miliardarii se înscriu cu sume mari.

Se crede însă, că municipalitatea Chicagului va purta ea singură de grija celor rămași în lipsă.

Intre victime sunt și mai mulți polonesi și unguri și mulți germani.

O faptă eroică în incendiul de la teatrul „Iroques“ a fost, cum s'a díș, aceea a episcopului Mouldon, care a alergat între cei dintâi la locul catastrofei și s'a urcat pe o scară de frînghie până la ultima galerie, distribuind, în mijlocul flacărilor și al fumului, absoluțiunea celor cari muriau. O mamă i-a díș;

„Mor liniștită, decât fiul meu e viu. Spune-mi, e viu?“

Episcopul a răspuns în mod afirmativ și nefericita a murit zimbînd.

Pompierii au trebuit să ia pe episcop cu forța d'acolo, alt-fel ar fi ars și densul.

Lampa cu acetilenă, care a esploadat, pricinuind incendiul, servia spre a da pe scenă o lumină ca a lunii.

În momentul esplosiunii, publicul observă liniștit și curios micile flacări, cari eșiau dintre culise.

Un actor a strigat publicului:

„Nu e nici un pericol, stați pe loc.“

Înșé îndată după asta o spectátore a răcnit: Foc! Și atunci a izbucnit panica în public, în vreme ce incendiul se propaga cu o repeziúne fulgerátore.

Printre morți s'a găsit și celebra gimnastică germană Fase. Intre victime se află mai multe evreice și copii evrei.

*

Se mai face cunoscut de asemenea, că la un minut după izbucnirea panicei,

enorme limbí de foc au izbucnit șuerând pe sub cortina de fier, lăsată în jos numai în parte. Flacările au ajuns până aproape la extremitatea parterului, asupra capetelor celor cari se luptau ca să éșá.

Flacările s'au urcat apoi la balcone unde au ars pe toți cari se aflau lângă parapete. Atunci s'au aruncat mulți în parter, rămânénd sdrobiți.

Multe cadavre erau complet góle, deóre-ce hainele le fusesse sfășiate în luptă. S'au găsit și degete smulse de la mâni. Unui ténér îi era capul aproape desprins de bust. Cadavrul prea frumoșei prime-balerine, Moore, avea fața oribil arsă.

S'au găsit cadavrele unei mame și ale celor doi copii ai săi așa de tare strînse piept la piept, încât a fost cu neputință să fie despărțite și au fost îngropate așa cum erau.

Autoritățile au început o anchetă, spre a stabili responsabilitățile.

Directorul teatrului, Davis, va fi dat în judecată.

„Un nou Renan“.

Diarele au scris dílele acestea sub titlul de mai sus despre un profesor de teologie de la „l'Institut catholique“ din Paris cu numele părintele Loisy, care a scris niscó cărți de exegesă biblică, ce au fost puse la Index. Corespondentul din Roma al diarului „Figaro“, care se iscălesce „Felix II“ în numărul de la 31 Decembrie al numitului diar publică un interviu, ce l'a avut asupra acestei teme cu un savant membru al congregațiunii „Index“-ului. Étá ce scrie acel corespondent:

— Pentru-ce Loisy a fost condamnat de cătrá Sf. Oficiu și nu de cătrá Index?

— Indexul condamnă cărțile fără a specifica motivul. Décă opera în totalitatea ei nu este periculósă pentru credincioși, se póte, ca premenită în anumite puncte, autorul să fi autorizat a o publica din nou.

— Sf. Oficiu, din contră, condamnă persoana, teoriile și scrierile ei, indicând propozițiunile condamnabile susținute de autor. Aceste propozițiuni le estrage din operă, le examinéză și decât este cas, le declară contrare credinței și dogmei catolice.

— Propozițiile acestea fost'au specificate de Sf. Oficiu în condamnarea lui Loisy?

— Da, și ele au fost destul de număróse. D. Loisy este acusat, că profészá erori grave asupra revelațiunii primitive a lui Dumneșeu, asupra autenticității faptelor și învățăturilor evanghelice, asupra divinității și științei lui Christos, asupra instituțiunii divine a bisericeii, asupra sacramentelor, despre cari afirmă, că n'au fost instituite direct de Christos. În cea mai mare parte a acestor propozițiuni, el se pune în directă opoziție cu decretetele dogmatice ale Conc. Trid., care avuse deja prilej a se ocupa cu asemenea eresii susținute de cătrá protestanți.

— Loisy ar fi așádér prin acest fapt eretic?

— El susține propoziții eretice, căutând însă a se salva prin o distincțiune subtilă. El declară, că tratéză cărțile sfinte ca istoric și ca atare tágăduesce, că s'ar poté proba d. e. învierea lui Christos, lăsând în sarcina teologilor grija de a furnisa probe cu alte argumente. Înșé póte să fie un fapt în același timp istoricesce fals și teologicesce adevérat? Cum va poté susținé teologul același fapt, decât critica istorică pretinde, că nici n'a existat. Acestea sunt propoziții, cari după logică nu s'ar poté susținé.

— Ce consecințe póte avé pentru Loisy condamnarea sf-lui Oficiu?

Trebue să țineți cont, că L. s'a făcut deja culpabil de infrațiunea legilor Indexului, ale cărui ultime regule promulgate de Leo XIII, obligá pe ori ce preot a supune ori-ce scriere, ce doresce a publica, revisiunii ordinariului diecesei sale. Nici chiar mirenii nu sunt exemptți de la această lege, când în scrierile lor tratéză chestiuni religioșe. Loisy, cređénd de cuviință a se dispensa de această formalitate, scrierile sale cad sub censura Indexului. Dér el a fost deja censurat de ordinariul său, arhiepiscopul din Paris. De asemenea mai mulți episcopi francezi au condamnat scrierile lui. S'a supus? Nu! A căutat pretexte, explicațiuni și a declarat chiar, că n'are nimic de retractat ca istoric.

„După censură, cartea sa „l'Évangile et l'Église“ fu pentru moment retrasă din

comerciu; curénd însă apare o a doua ediție augmentată și în timpul din urmă chiar a treia ediție. Loisy nu pare dispus a se supune. Totuși știu, că s'au făcut demersuri, spre a-l angaja să vină și să se pocăiescă. Amicii lui — și are în Roma mulți amici — speréză, că sfortările lor nu vor fi zadarnice.

„Sf. oficiu nu mai are nici un mijloc de acțiune exteriórá; singurul coercitiv ar fi cel mult suspendarea a divinis. Pedépsa acesta i-ar fi economisită, decât s'ar supune. Atunci ar trebui să semneze o declarațiune explicită, prin care reprobéză propozițiile extrase din operele sale și retractéză totul.“

— Pardon. D-vóstré vorbiți de amicii lui din Roma. Cine sunt aceștia?

— În Franța și în Roma, Loisy are două specii de amici. Întâiú aceia, cari admiră în el talentul și știința și regretă că s'a prea impregnat de exegesa biblică a protestanților din Germania. Alții, cari împărtășesc teoriile și ideile lui sunt „tinerii“, printre cari a început să facă școlá. Mișcarea se propagă și în Roma și a fost timpul suprem de a o suprima. Étá pentru-ce sf. Oficiu s'a vđut îndemnat a interveni ca păzitor al integrității credinței și dogmei.

„Condamnarea este cu atât mai solemnă, cu cât Sf. Oficiu are ca prefeot pe însuși papa și tóte decretetele de soiul acesta sunt supuse aprobării sale după o matură discuțiune în ședințe secrete, la cari participă toți cardinalii inquisitori. Ședințele acestea se țin în fie-care Mercuri.“

„Find vorba de propoziții, cari ar poté tulbura grav credința în dogme fundamentale și învățătura creștinésă, a trebuit o declarație formală a sf. Oficiu. Indexul, căruia i-s'a comunicat decretul, a inserat în catalogul cărților prohibite operele lui Loisy cu mențiunea condamnării sf. oficiu. Să sperám, că alătura de această mențiune se va poté scrie în curénd: *Auctor laudabiliter se subiecit.*“

NECROLOG. Subscriții cu inima înfrântă de durere aducem la cunoscința rudeniilor și prietiniilor încetarea din viață a iubitului nostru fiu și frate Ioan Căldărea, abs. de gimnasiu și teolog.

Zérnesci, 2 Ianuarie 1902 vđd. Maria Căldărea mamă, Nicolau Căldărea funcționar la „Albina“, Maria și Stefan, frați și soră.

ULTIME SCIRI.

Viena, 3 Ianuarie. „Pol. Corr.“ publică o scire din Yokohama despre postulatele Japoniei, cari sunt: 1) Respectarea integrității teritoriale a Chinei și Coreei. 2) Recunóscearea reciprocă a intereselor speciale ale Japoniei și Coreei și ale Rusiei în Mandșuria și ca nici una, nici alta din cele două puteri să nu tulbure stipulațiunile comerciale încheiate prin convenție specială cu China séu Korea. Rusia a declarat, că în privința Mandșuriei nu intră în tratative, pe de altă parte a propus formarea unei zone neutrale în Korea de nord. Propunerea acesta însă o refusă Japonia.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop

BIROUL AVOCAȚILOR

W. A. Macedonsky

și

Nicolae Andrei Popovici

doctori în Drept

Nr. 9 Strada Doamnei Nr. 9.

Bucuresti.

óre de consult 9—11 a. m. 5—7 p. m.

Consultațiile se pot da în limba franceză, germană, ungară și rusă, corespondențele asemenea. Biuroul se însărcinéză și cu încasări, informațiuni comerciale și executări de sentințe.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:
(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Carte de rugăciuni, cereri și laude intru onoarea Preacuratei Fecioare Maria pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 40 bani (+ 5 b. porto).

Cuvântări bisericesti scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvântări bisericesti de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesti acomodate pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto)

Predicții pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an, de Em. Elefterescu, cunoscut atât de bine în cercurile românesce din numărösele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predicții pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christ. Conține predicii dela Duminica XI după Rosalii până la Duminica Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântări bisericesti pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

Cuvântări funebrele și iertăciuni din autori renumiți, prelucrate de Titu Budu. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișoara 1895. O cărticică de mângăere sufletescă, care costă legată 3 corone (plus 10 bani porto).

„Cuvântări bisericesti de Massillon“ traduse din originalul francez de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al dieceei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicii de ale vestitului orator eclesastic francez. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten, și fie-care este pusă la acea Duminică sau sărbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predică. Un volum elegant de peste 400 pagini în 8° cu portretul lui Massillon. — Traducerea se distinge printr'un limbaj viu ales. — Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operile lui Andrei Mureșianu, studiu istorico-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiț, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiț.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solfermo și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 30 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perceț prin d-l Dr. Amos Francu în casa fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitexul“, tradițiunii legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteanul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste“. Acesta este titlul unei noue cărticele, ce d-l Ioan Pop-Reteanul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce-re de Teodor V. Pacățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Ierânul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popă. Broșura acosta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Ianuarie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	119.—
Renta de corone ung. 4%	99.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	91.10
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	93.—
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	208.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	163.—
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	100.75
Renta de aur austr.	120.50
Rente de corone austr. 4%	100.75
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.20
Losuri din 1860.	155.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	15.85
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	773.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	683.50
Napoleondori	19.04
Mărci imperiale germane.	117.15
London vista.	239.35
Paris vista.	95.17 1/2
Note italiene	95.25

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Dec. n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vënd.	19.94
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleond'ori.	19.04	„	19.08
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesol	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.25	„	118.40
Lire turcesci	21.58	„	21.60
Scris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

AVISO,

pentru beutori de vin!
Pivnița Eszterházy

a fost preluată de curând de către mine în exploatare personală spre a corespunde cerințelor celor mai înalte.

O încercare va convinge pe orî și cine despre bunătatea și curățenia vinurilor cumpărate de mine personal, din podgoriile cele mai reputeate, precum și despre manipularea cea mai îngrijită a acestora.

Wilh. Kopony.

Lista de Vinuri

din
Pivnița Eszterházy

- 1) Vinuri albe, Ménes-magyaráder de masă, și vinuri sortate litru pr. 40. 50. 60, 70 cr.
- 2) Vin negru, Méneser. litru pr. 40, 50, 70 cr.
- 3) Ausbruch, litru 1 fl.
- 4) Sauvignon, litru 1 fl.
- 5) Muskat ottonel, litru 1 fl. 20.

Sauvignon și Muskat ottonel sunt podoba pivniței mele și aparțiu în general flórei vinurilor, în buteli ajustate foarte frumos se potrivește cu deosebire pentru Cadouri de Crăciun și anul nou.

WILHELM KOPONY.

!!Cel mai potrivit DAR de Crăciun!!

„Clipe de Repaus“

Seria II.

SCHIȚE ȘI FOIȚE DE SORCOVĂ.

Cea mai frumoasă lectură pentru sărbători!!

Prețul unui exempl. trimis franco 1 cor. 60 b.

A se comanda la editorul
D-I VIRGIL ONIȚIU, director gimn. în Brașov.

3—4.1203

Pentru Sărbători

recomand

- Torte de Cremă,
  - Torte cu Smântână (Obers),
  - Torte cu Dulceta,
- cu preț dela 2 corone în sus.
Calitatea recunoscută ca escelentă.

Cu totă stima

Cofetăria SEIDEL,
Tergul cailor.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tergul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURİ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURİ.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in lotă mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURİ
și RESTAURANTE.

PREȚURİ-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tergul Inului Nr. 30, în giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.